Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U103018

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Акрідіна Ганна Володимирівна

2. Akridina Hanna Volodymyrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-12-2021

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Одеська державна академія будівництва та архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02071033

Місцезнаходження: вул. Дідріхсона, буд. 4, м. Одеса, Одеська обл., 65029, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.850.009

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, м. Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, буд. 26, м. Одеса, Одеська обл., 65020, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.19.05, 18.31, 18.31.51, 18.31.22

Тема дисертації:

1. Монументально-декоративне мистецтво православних храмів Одеси
2. Monumental and decorative art of Odessa orthodox temples

Реферат/анотація:

1. Дисертація є першим комплексним дослідженням монументально-декоративного мистецтва православних храмів Одеси. Науковим завданням є мистецтвознавчий аналіз стінопису, мозаїк та іконостасів церков міста. Актуальність теми обумовлена активним відновленням церковнопарафіяльного життя періоду державної незалежності України. Зібрані і проаналізовані історіографія, архівні матеріали, історичні джерела. Застосовано сукупність наукових методів. З'ясовано, що у верхньому і нижньому храмах Спасо-Преображенського кафедрального собору паралельно співіснують академізм і візантійська спадщина. Мистецтвознавчий аналіз Свято-Успенського кафедрального і Свято-Троїцького (грецького) соборів виявив поєднання східнохристиянського і західноєвропейського мистецтв, домінування об'ємно-пластичної мови академічного живопису та наявність рис модерну в їх розписах. Досліджено особливості тематики і стилістики мистецтва п'яти парафіяльних церков Одеси у часовому контексті. Встановлено, що академізм і модерн є стилістичною основою оформлення храмів святителя Димитрія Ростовського кінця XIX століття і

святих мучеників Адріана і Наталії початку 2000-х років. Виявлено звернення до візантинізму в сучасних розписах храмів Казанської ікони Божої Матері, рівноапостольної Марії Магдалини, благовірного князя Олександра Невського. Вивчено символічну основу мистецтва чотирьох монастирів Одеси. Встановлено, що особливістю монументального оформлення Свято-Успенської обителі є розширення молитовного простору завдяки розміщенню мозаїчних сакральних зображень в екстер'єрах церков. Спостерігається поширення теми зустрічі мирян угодниками Божими. Доведено, що Свято-Іллінський і Свято-Пантелеймонівський чоловічі монастирі є символічними порталами на шляху до Святої Гори Афон. Архітектурно-художньою основою Свято-Пантелеймонівського монастиря є образ сходження на Афон. Означено, що чоловічим монастирям Одеси властива наявність зображення Богородиці в іконографії Ігумені Святої Гори. Визначено, що у Свято-Архангело-Михайлівському жіночому монастирі спостерігається освоєння і збереження образотворчих засад канонічного мистецтва Візантії. У розписах виражено християнську концепцію соборності. Внаслідок проведеного дослідження було встановлено, що академізм і візантинізм є провідними стилістичними напрямами художнього оздоблення храмів. Узагальнено, що церковне мистецтво Одеси увібрало у себе спадщину багатовікової художньої культури. Ключові слова: монументально-декоративне мистецтво, православні храми, собори, монастирі, Одеса, стінопис, іконопис, мозаїка, іконостас, іконографія, візантинізм, академізм.

2. The dissertation is the first complex study of the monumental and decorative art of Odessa orthodox temples. The research objective is an art history analysis of Odessa orthodox temples frescoes, mosaics and iconostasis. The relevance of the topic is conditioned by the active restoration of the parish life of the Ukrainian state independence period. The historiography, archival materials, historical sources have been collected and analyzed. It has been found out that Byzantinism and academism coexist in the Transfiguration cathedral upper and lower churches. The art history analysis of the Holy Dormition and Holy Trinity cathedrals revealed a combination of Eastern Christian and Western European arts, the dominance of academic depictive language and features of Art Nouveau. The art theme and style peculiarities of Odessa parish churches in a temporal context were investigated. It has been established that academicism and Art Nouveau are the stylistic basis of the late 19th century design of St. Demetrius of Rostov church and early 2000s monumental art of the Holy martyrs Adrian and Natalia church. The return to Byzantinism in the modern murals of the Our Lady of Kazan, Equal-to-the-Apostles Mary Magdalene, prince Alexander Nevsky temples has been identified. The four Odessa monasteries monumental and decorative art has been studied. It has been established that the expansion of the prayer space due to the placement of mosaic sacred images in the monastic churches exteriors is the Holy Dormition monastery monumental design singularity. The spread of the theme of meeting of believers by saints is observed. It has been proven that St. Elijah and St. Panteleimon friaries are symbolic portals on the way to the Holy Mountain. The architectural and artistic basis of the Holy Panteleimon monastery is the image of the ascent of the Holy Mount Athos. Odessa friaries are characterized by the presence of the Theotokos image in the iconography of Holy Mountain Abbess. In the Holy Archangel-Mikhailovsky convent the purposeful development and preservation of the canonical Byzantine art pictorial foundations is observed. The Christian concept of collegiality is expressed in the murals. In a consequence of the research two leading stylistic trends in orthodox churches art have been revealed: academicism and Byzantinism. It is generalized that Odessa's church art has absorbed the heritage of centuries-old artistic culture. Key words: monumental and decorative art, orthodox temples, cathedrals, monasteries, Odessa, mural painting, icon painting, mosaic, iconostasis, iconography, Byzantinism, academism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Андрій Андрійович

2. Tarasenko Andrii Andriiovych

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оляніна Світлана Валеріївна

2. Olyanina Svitlana Valeriivna

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косів Роксолана Романівна

2. Kosiv Roksolana Romanivna

Кваліфікація: д. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міщенко Ірина Іванівна

2. Mishchenko Iryna Ivanivna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Личковах Володимир Анатолійович

2. Lychkovah Volodymyr Anatoliiovych

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Герчанівська Поліна Евальдівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Герчанівська Поліна Евальдівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.